

Boekbespreking.

Op de Bres (voor Overijssel's Natuurschoon), uitgegeven door het „Oversticht”, genootschap tot bevordering en instandhouding van het landelijk en stedelijk schoon in de provincie Overijssel (secretariaat Burgemeester van Royensingel 6, Zwolle).

Dit werkje bevat drie voordrachten, gehouden door Dr J. de Hoogh, houtvester bij het Staatsboschbeheer te Zwolle over „Overheidszorg voor Overijssel's natuurschoon”, J. W. Verdenius, landschapsarchitect te Groningen over „De Beteekenis van uitbreidingsplan en streekplan voor de natuurbescherming” en G. A. Brouwer, natuurbeschermer te Bilt-hoven over „Beulaker- en Belterwijde met hun oeverlanden, een potentieel natuurreservaat”. Het is zeer fraai geïllustreerd met een paar dozijn prachtige foto's van het Overijsselsche landschap. Het geheel is zeer smakelijk opgediend en ook de geschreven inhoud is aangenaam te genieten, ofschoon de titels dat niet zoo doen vermoeden.

Dr de Hoogh geeft een bijzonder prettig overzicht van alles wat er in het algemeen ten bate van het natuurschoon in ons land — en in het bijzonder voor Overijssel — geschiedt. Juist dit meer algemeene maakt het boekje van veel grootere dan alleen gewestelijke waarde. Het overzicht van de Hoogh culmineert in de zorg voor het natuurschoon in verband met de streek- en uitbreidingsplannen, daar hij deze tot de beste middelen rekent, die van overheidswege kunnen worden gebezigd. Hij doet daartegenover van het gebrekkige der gemeentelijke bouwverordeningen kond, door te zeggen, dat hiermede in het geheel niets wordt bereikt, indien men van haar bepalingen ontheffing gaat verleenen. Het gaat er dan al mee als met bijvoorbeeld een verordening tegen de zandafgraving: „Laatst sprak ik eens een paar gemeenteraadsleden over het euvel der zandafgraverij: Zij waren het er mee eens, dat een verordening er tegen op haar plaats was. Maar zij vreesden, dat de burgemeester haar ook zou toepassen en dus wilden ze er maar liever niet aan meewerken, een dergelijke verordening in het leven te roepen!”

Als groote vijanden worden beschouwd de cultuurtechnici, vooral als in het groot wordt gewerkt met werkloozen: „Iedereen herinnert zich de reacties, die het rapport Westhoff opwekte, waarin de plannen (van minister Romme) waren geëtaleerd”. Zoo spreekt dit boekje levendig tot den lezer. Tegen het argument van den rigouzeus ontginner die zegt: „Ja, maar van natuurschoon kunnen we niet eten” laat de Hoogh Henri Polak aan het woord met zijn gezegde: „de mensch kan niet ontberen de schoonheid van de natuur, van het harmonische stads-, dorps- en landschapsbeeld, die voor 'smenschen bestaan grootere waarde heeft dan de schoonheid, die hangt aan den wand, die besloten is in boeken of opgehoopt in musea!” Hij acht dan ook de vraag: „Wat is primair?” niet juist gesteld. Ook vraakt hij zoo terecht de zoo vaak misplaatste suggestie, dat ontginning steeds nieuw natuurschoon schept, met voorbeelden uit de practijk die afschrikkend zijn.

Tenslotte behandelt hij nog het gebrekkige nut, dat de Natuurbeschermingsbeschikking (soms in samenwerking met de Bodemproductiebeschikking) doet: „alle cultuurtechnische werk, uitgevoerd in „vrij werk”, op gronden waar geen houtgewas staat, valt ook nu, wat het natuurschoon betreft, nog geheel buiten de overheidsbemoeying. Een en ander dringt

